

ОБЈАВА ЗА МЕДИЈЕ

синагога Суботица је међу најугроженијим '7' споменика и локалитета у Европи

Беч, 4. Мај 2014. - Сценска опрема Бурла позоришта у Антверпену у Белгији, историјски квартави Касторије, историјске четврти Долчо и Апасари у Грчкој, Александријска цитадела у Италији, Карилтони националне палате Мафра у Португалу, Дрвене цркве у јужној Тансилванији и северној Олтенији у Румунији, насеље Колор Роу у Черњаковску у Русији и Синагога у Суботици у Србији су изабране за 7 најугроженијих знаменитости у Европи 2014. године. Данас је ову вест објавила *Европа Ностра*, водећа европска организација која се бави баштином, са *Институтом Европске инвестиционе банке* на јавном догађају у главном граду Аустрије, који је домаћин овогодишњег конгреса Европске баштине. Ови драгуљи европске културне баштине су у озбиљној опасности, неки због недостатка средстава или стручности, други због немара или неадекватног планирања и захтевају хитно деловање. Спасилачке мисије *Европа Ностре* биће организоване током и након лета, а акциони планови за сваки од споменика биће урађени до краја године.

Номинацију за Синагогу у Суботици за програм „7 најугроженијих“ поднела је октобра 2013. године Европа Ностра Србија, удружење грађана које је национални представник Европа Ностре, у сарадњи са архитектором Викторијом Алацић, стручњаком за сецесијски архитектуру града Суботице и великим активистом за очување Синагоге и целокупног историјског језгра Суботице.

Пројектована од стране мађарских архитеката Марсела Комора и Деже Јакаба 1902. године, суботичка Синагога је један од најлепших примера сакралне архитектуре Арт Нуво стила у централној Европи. Некада је синагога била духовни дом велике јеврејске заједнице у Суботици, али је након Другог светског рата запостављена и почела да пропада. Упркос рестаураторским радовима који су се одвијали током протеклих неколико деценија, здање је и даље у лошем стању и неприкладно за употребу. Управо стога, међународна експертиза и солидарност у оквиру програма „7 најугроженијих“ допринеће очувању овог архитектонског и културног драгуља Србије.

“Листа „7 најугроженијих“ је кључ за подизање свести о угроженом наслеђу у Европи. Оно што је заједничко овим споменицима и местима јесте да представљају огромно благо које је у опасности широм континента. Ова листа је, пре свега, позив на акцију. Јавни и приватни актери на локалном, националном и европском нивоу позвани су да се придруже и помогну у очувању ових места и споменика за будуће генерације, тим пре што брига о нашем заједничком наслеђу може имати значајне друштвене и економске бенефите” - тврди Дени де Керголе (Denis de Kergorlay), извршни председник Европа Ностре.

Стручњаци из области баштине и финансијски стручњаци из *Института Европске инвестиционе банке* посетиће 7 најугроженијих места заједно са предлагачима након лета. Мултидисциплинарни тимови ће проценити локације и допринеће развоју одрживих решења, у блиској сарадњи са националним и локалним јавним и приватним телима. *“Прецизније, стручњаци посебно из ЕИБ-И ће обезбедити анализу и савете и формулисаће изводљив акциони план за сваку од 7 локација. Наши закључци ће бити представљен до краја године”*- објаснио је Гај Клос (Guy Clausse), вршилац дужности декана *Института Европске инвестиционе банке*.

“Даћемо све што је у нашој моћи да помогнемо у спасавању ових 7 знаменитости пружањем техничке експертизе, идентификовањем могућих извора финансирања и мобилисањем широке подршке. Међутим, кључну улогу ће одиграти национални актери, посебно предлагачи. Бити на листи „7 најугроженијих“ отвара велике могућности, али такође значи и да национални актери носе велику одговорност.”- усаглашени су били Извршни председник Европа Ностра и вршилац дужности декана ЕИБ-И.

Седам најугроженијих за 2014. годину изабрани су од стране Одбора Европа Ностра који је бирао 7 од једанаест локација претходно изабраних од стране међународног саветодавног панела, који се састоји од стручњака у области историје, археологије, архитектуре, конзервације и финансија. Номинације су поднеле организације цивилног друштва и јавних органа из целе Европе.

Европа Ностра започела је програм '7 најугроженијих' јануара 2013. године са *Институтом Европске инвестиционе банке* као партнером оснивачем и *Развојном банком Савета Европе* као придруженим партнером. Програм је инспирисан сличним успешним пројектима вођеним од стране *Националног завод за очување историјских споменика Сједињених Америчких Држава*. '7 најугроженијих' није програм финансирања обнове локалитета. Циљ програма је да служи као катализатор за даљу акцију, подигне свест о угрожености баштине и промовише „моћ позитивних примера“.

Више информација о споменицима и местима на листи '7 најугроженијих' 2014

Сценска опрема Бурла позоришта у Антверпену, Белгија

Бурла је последње преостало градско позориште у Европи које поседује оригиналну сценску опрему, произведену од стране француске компаније „Филастре и Камбон“ 1834. године. Сценска опрема, као и неоокласицистичка зграда, пројектована од стране белгијског архитекте Пјера Бурла, били су у потпуности рестаурирани 1993. године, када је Антверпен проглашен европском престоницом културе и чак су примили и награду Европа Ностре. Ако се историјска опрема у горњем делу и испод сцене, која и даље ради и функционише, размонтира и замени савременом опремом, као што то предлаже месна компанија, јединствено европско позориште, где се деветнаестовековне опере и драме могу изводити оригинално и аутентично, биће неповратно изгубљено.

Историјски квартави Касторије, Долчо и Апасари, Грчка

Кwartови Долчо и Апасари, са средњовековним црквама и вилама из 18. и 19. века, чине Касторију, планински град на обали језера, једним од најкарактеристичнијих градова југоисточне Европе. Од Другог светског рата, град је претрпео значајна оштећења као резултат раста популације и изградње блокова зграда. Економска криза и висок ниво незапослености су даље погоршали ситуацију. Локалне власти, невладине организације и приватни партнери су удружили снаге како би рестаурирали ове историјске зграде, али је неопходна и подршка на европском нивоу. Рехабилитација ових квартава би била виталан фактор у превазилажењу кризе на локалном нивоу.

Александријска цитадела, Италија

Ово је најзначајнија хексагонална тврђава у Европи по УНЕСКО-у, на чијој се привременој листи налази од 2006. године. Простире се на преко 74 хектара површине и идеалан је пример тврђаве модерног типа. Саграђена је између 1732. и 1808. године, и била је поприште неколико кључних историјских тренутака, важних како за Италију, тако и за Европу. Најскорија претња овом споменику је пролиферација корова чије корење продире у зидове и темеље тврђаве и озбиљно угрожава опстанак здања. Локална заједница и локалне власти су интезивно ангажоване на обезбеђивању опстанка цитаделе, али је неопходна и (интер)национална техничка и финансијска помоћ.

Кариљони Мафра националне палате, Португал

Две куле Мафра националне палате поседују 120 аутентичних бронзаних звона, подељених на часовна, литургијска и кариљонска звона. Ови изузетни музички инструменти, слични оргуљама са звонима, који покривају висину од четири октаве, су највећи сачувани кариљони из 18. века. Због неодржавања и лоше конзервације, дрвене структуре које подупиру звона прете да се сруше. Рестаурација два кариљони би омогућила реализовање изведбе аутентичне европске барокне музике и очување интернационалног музичког склопа. Међутим, ово може бити остварено само уз међународну техничку и финансијску помоћ.

Дрвене цркве у јужној Трансилванији и северној Олтенији, Румунија

Мале заједнице су саградиле ова здања у 18. и 19. веку, користећи дрво из богатих румунских шума и традиционалне градитељске технике. Скромна архитектура ових цркава је унапређена привилегованом локацијом и муралима значајне уметничке вредности. Упркос њиховој историјској, друштвеној и културној важности, бројне цркве су напуштене током неколико протеклих деценија због недовољног капацитета и недостатка услова за боравак и данас су у поодмаклом стању пропадања. Локална заједница је уложила значајне напоре у правцу рехабилитације ових сакралних објеката али ти напори морају бити подржани на националном и европском нивоу

Насеље Колор Роу у Черњаковску, Русија

Саграђен 1924. године, насеље Колор Роу је једини преостали пројекат реномираног немачког архитекте Ханса Шаруна у бившој источној Прусској. Прототип је модерне домаће архитектуре и непосредна претеча других пионирских пројеката у Немачкој, попут Зименштата у Берлину (уврштен у УНЕСКО листу 2008. године), где је такође Шарун био ангажован. Рестаурација Колор Роу представља технички и финансијски изазов са којим је неопходно ухватити се у коштац уз (интер)националну сарадњу. Његова рестаурација и оснивање истраживачког центра би помогла развоју туризма и локалне економије.

Синагога у Суботици, Србија

Ово је један од најлепших примера Арт Нуво сакралне архитектуре у централној Европи. Пројектована од стране мађарских архитеката Марсела Комора и Деже Јакаба 1902. године, суботичка синагога комбинује модерну цементну и челичну структуру са традиционалним декоративним елементима мађарске фолклорне уметности. Некада је синагога била духовни дом велике јеврејске заједнице, али је након Другог светског рата запостављена. Упркос рестаураторским радовима који су се одвили током протеклих неколико деценија, здање је и даље веома угрожено. Међународна експертиза и солидарност су неопходни како би се сачувао овај архитектонски и културни драгуљ.

Додатне информације о партнерима:

Европа Ностра (Europa Nostra) је европска федерација организација које се баве баштином. Обухватајући 50 земаља широм Европе и ван ње, Европа Ностра је глас цивилног друштва посвећен очувању и промоцији европског културног и природног наслеђа. Основана 1963. године у Паризу, Европа Ностра има своје седиште у Хагу и канцеларију у Бриселу. Њена паневропска мрежа обухвата 250 невладиних организација из области наслеђа са укупним чланством од преко 7 милиона грађана; 150 државних институција и приватних компанија и 1500 индивидуалних чланова. Европа Ностра води кампање за угрожене споменике, локалитете и пределе у Европи; прославља изузетност кроз награде за најбоље праксе које додељује у партнерству са Европском комисијом; утиче на европске и националне политике из области баштине. Пласидо Доминго (Plácido Domingo), оперски певач светског гласа, је председник Европа Ностре. www.europanostra.org

Европска инвестициона банка (The European Investment Bank (EIB)) је институција Европске Уније у власништву држава чланица, која омогућава дугорочно финансирање за промишљене инвестиције како би допринела циљевима политике Европске Уније. www.eib.org

Институт Европске инвестиционе банке (The European Investment Bank Institute (EIB-I)) промовише европске иницијативе за заједничку добробит. Створен је као део Групе Европске инвестиционе банке јануара 2012. године са циљем да буде катализатор друштвених, културних, едукативних и истраживачких активности усмерених ка економском и друштвеном развоју Европе. Детаљни преглед активности Института доступан је на вебсајту <http://institute.eib.org/>

Развојна банка Савета Европе (The Council of Europe Development Bank (CEB)) је “друштвена банка Европе”. Мултилатерална развојна банка са 40 земаља чланица, представља основни инструмент политике солидарности у Европи. Очување европског културног наслеђа је део мисије Банке. www.coebank.org

КОНТАКТИ ЗА НОВИНАРЕ

Europa Nostra

Joana Pinheiro, Communications Officer

E: jp@europanostra.org

T: +31 70 302 40 55

European Investment Bank

Sabine Parisse, Deputy Head of Division - Press Office

E: s.parisse@eib.org

T: +352 43 798 33 40; M: +352 62 145 91 59

САЗНАЈТЕ ВИШЕ НА

www.europanostra.org/7-most-endangered

www.europanostra.org/advisory-panel

twitter.com/europanostra

www.youtube.com/user/EuropaNostraChannel

For High Resolution Photos:

[Flickr](#)